

Frustrările și nemulțumirile românilor în prag de alegeri

Analiza cercetării calitative efectuate de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES) la comanda Fundației Konrad Adenauer

Barbu Mateescu

Februarie 2025

Responsabilitatea pentru afirmațiile din acest document aparține în totalitate autorului și nu IRES sau Fundației Konrad Adenauer

În acest document, din loc în loc pot fi regăsite "cutii" precum aceasta:

În interiorul fiecărei "cutii" se găsește un citat dintr-un participant la cercetare, însoțit de elemente de identificare ale acestuia. Citatele au fost selectate pe baza conciziei sau clarității. În interiorul "cutiilor", completările necesare pentru înțelegerea contextului au fost introduse de către autor între paranteze drepte, adică [astfel].

De asemenea în document anumite concluzii sunt scrise cu bold (adică **astfel**) pentru a puncta elemente care sunt de maximă însemnătate - însemnătate care, la o lectură rapidă, poate că nu ar fi evidentă.

Cuprins

Descrierea generală a focus grupurilor	pagina 3
Concluzii/sumar executiv	pagina 4
Raportarea generală a participanților față de România actuală	pagina 5
Sursele frustrării: nivelul de trai	pagina 6
Sursele frustrării: o Românie care nu e condusă de români sau pentru români	pagina 7
Sursele frustrării: deținătorii puterii politice	pagina 8
Statul și/versus cetățenii	pagina 10
Sistemul de justiție	pagina 13
Sistemul public de sănătate	pagina 14
Sistemul public de educație	pagina 15
Specificități regionale	pagina 16
Următorul președinte al țării - așteptări și aspirații	pagina 17

Descrierea generală a focus-grupurilor

Cele 9 discuții, fiecare având câte 7 participanți, au avut loc într-un număr mare de localități, cu o varietate maximă în ceea ce privește geografia și mediul de rezidență. Astfel s-a încercat a se cuprinde o cât mai mare parte a opiniei publice. Concret, a fost vorba despre:

Față-în-față:

- București
- 1 focus grup într-un municipiu de dimensiuni mari, altul decât București
- 1 focus grup într-un municipiu de dimensiuni medii din Transilvania, Banat sau Crișana (nu Cluj-Napoca sau Timișoara)
- 1 focus grup într-un municipiu de dimensiuni medii din Moldova (nu Iași)
- 1 focus grup într-un municipiu de dimensiuni medii din Muntenia (nu București)

Online, participanți din mai multe localități în fiecare caz:

- județul Ilfov
- Muntenia rurală - dar nu Ilfov
- Moldova rurală
- Transilvania rurală - incluzând Banat, Crișana sau Maramureș

Sumar executiv

- **Starea de spirit a României este sumbră, variind între îngrijorare (orașele mari), depresie (orașele medii sau mici) și disperare (rural).** Frustrarea cu privire la lipsa de calitate a serviciilor furnizate de către stat este la cote extrem de înalte, reprezentând unul din motivele principale pentru nemulțumirea generală.
- Alegerile parlamentare nu au dus la "încărcarea" cu legitimitate a clasei politice, aceasta fiind văzută în continuare cu ostilitate. **Votul de pedepsire sau schimbare** va defini alegerile prezidențiale de peste câteva luni.
- Sentimentul conform căruia "**România e un sat fără câini**" este semnificativ mai puternic decât în urmă cu un an. O așteptare puternică de la următorul președinte constă în schimbarea ethos-ului administrației publice.
- Față de acum un an, funcția de reprezentare a președintelui este și mai importantă în conștiința publică, dispărând însă atu-ul validării de către vest. Participanții doresc **un președinte care să apere interesele României** în mod activ și repetat.
- Mesajele conservatoare/antiglobaliste sunt semnificative pentru o parte minoră numeric a participanților. Bătălia electorală din 2025 se va duce în principal pe alte coordonate, identificate în paragrafele precedente. România se află mai jos pe piramida lui Maslow decât țările occidentale în care dezbaterile ideologice sunt cele fundamentale.
- Cercetarea de acum un an conținea următoarea concluzie: "Este imposibilă emiterea unui prognostic credibil cu privire la rezultatul unei confruntări electorale între un reprezentant al clasei politice actuale și un candidat populist și dinamic, cea dintâi fiind puternic erodată." În acest moment situația a trecut printr-o clarificare, clasa politică având nevoie de un candidat foarte energic, carismatic și creativ pentru a ține pasul cu naționalismul populist.

Raportarea generală a participanților față de România și față de guvernare

- Participanții din marile orașe sau suburbiile lor resimt un șoc cu privire la ceea ce ei percep ca fiind dispariția consensului pro-Vest, fiind în consecință confuzi și îngrijorați:

"Suntem într-un moment de cotitură" (bărbat, 20 de ani, Ilfov)

"[Direcția în care se îndreaptă România] poate să fie o direcție bună sau mai puțin bună în funcție de alegerile prezidențiale" (femeie, 31 de ani, oraș mare)

- Prin contrast, în localitățile mai mici domină lipsa de satisfacție (în mediul urban) sau o frustrare puternică (în mediul rural). Exasperarea se corelează invers cu mărimea localităților și cu nivelul veniturilor.

"N-aș vrea să zic [să facem] o revoltă, dar nu avem ce face. Nu avem alte soluții. E nevoie de o schimbare politică." (femeie, 41 de ani, Moldova rurală)

"Mergem din rău în mai rău dacă nu se face o schimbare la guvernare" (femeie, 40 de ani, Muntenia rurală)

- În special în mediul rural dar și în rândul bărbaților aflați la vârsta de mijloc predomină percepția că situația României este într-o constantă degradare. Trecutul este, în consecință, glorificat. Paseismul a devenit, pentru mari părți din populație, prisma principală de raportare la propria viață:

"Nimic nu merge bine în țara asta. De la an la an, lucrurile se duc, ne scufundăm într-o gaură." (bărbat, 46 de ani, Moldova rurală)

"Cred că toți am ieși [în stradă] pentru un trai mai bun și cred că toți ne-am săturat să ni se spună că o ducem cel mai bine din ultimii 30 de ani. Da, de la 50 de mărci salariul minim pe economie sau cât era în anii '90 am ajuns acum la 300-400 de euro dar puterea de cumpărare este mult mai mică acum decât atunci." (bărbat, 46 de ani, Transilvania rurală)

Sursele frustrării: nivelul de trai

- În funcție de mărimea localității existența inflației este fie notată fără ca subiectului să i se acorde importanță (orașele mari), reprezintă un subiect autentic de îngrijorare (orașele mici și medii) sau este tema principală de interes și emoție (mediul rural autentic, adică excluzând suburbiile).

"Unul din părinții mei, după 45 de ani de muncă, are pensia 1800 lei. Cu rata actuală a inflației e o mizerie." (bărbat, 32 de ani, Muntenia rurală)

"Am patru copii. Până acum trei săptămâni luam cu 500 lei mâncare pentru trei zile, acum doar pentru două zile. Și nu pun altceva în coș." (femeie, 40 de ani, Moldova rurală)

"De la câștig pornesc toate nemulțumirile. Dacă ar crește salariul odată cu prețurile n-ai simți nimic. Hai să aliniem salariile cu Uniunea Europeană."
(bărbat, 43 de ani, Moldova rurală)

"Salariile înghețate, pensiile înghețate dar prețurile la toate, la alimente, la carburanți, au crescut. Deci mergem spre un colaps economic (..) Au crescut facturile, gazul, lumina. Noi nu mai avem deloc putere financiară." (femeie, 41 de ani, Moldova rurală)

- În localitățile mici și medii din Vechiul Regat scăderea nivelului de trai percepută de către participanți are mai multe modalități de exprimare. Printre acestea se află dorința măririi numărului locurilor de muncă (ceea ce ar putea permite câștiguri mai mari decât salariul minim pe economie primit de către marea majoritate a participanților la cercetare).
- Participanții au menționat printre motivele erodării nivelului de trai și alte elemente de natură indirectă precum împrumuturile cu dobândă variabilă (Muntenia urbană) sau costul întreținerii unui autoturism (România rurală), acest ultim element mărinnd impactul creșterilor în prețul benzinei asupra bugetului familial.

Sursele frustrării: o Românie care nu e condusă de români sau pentru români

- O percepție larg răspândită în rândul românilor pasești dar nu numai este cea conform căreia destinul național este decis de către entități din afară. O serie de factori încurajează dezvoltarea acestei percepții, unul important fiind prestația actualului președinte și actualului prim-ministru în plan extern. Impactul indirect este aprecierea atitudinilor naționaliste, de tip "Romania first" / "Let's make Romania great again":

"Tot ce s-a realizat în 1989 s-a dat cu piciorul. Tot ce a avut România s-a dat în afară, suntem conduși doar din afară, tot ce avem aici e pur ornamental, doar executanți.

(..) Nu se vor oameni deștepți care să ne conducă, se vor oameni care să fie manipulați, ușor manevrați, care să nu comenteze". (femeie, 41 de ani, Moldova rurală)

" [Vesticii] ne vor o țară de consum, ne vor o țară de desfacere."

(bărbat, 46 de ani, Moldova rurală)

"Cei care ne conduc așteaptă de la Uniunea Europeană un telefon, o directivă, o linie trasată de a merge undeva sau spre cineva. Nu pot să hotărască singuri. Niciodată." (bărbat, 53 de ani, Transilvania rurală)

"Nu mai e țara noastră" (bărbat, 40 de ani, oraș mare)

Sursele frustrării: deținătorii puterii politice

- Ca și anul trecut, se remarcă existența unui hău între clasa politică și cei pe care îi reprezintă. Deși tocmai au avut loc alegeri parlamentare la care prezența a fost înaltă, cetățenii afirmă în mod repetat că nu sunt reprezentați sau că partidele nu guvernează pentru popor ci pentru alții. Acest aspect produce aparent dezangajare și pesimism, în realitate potențând mesajele electorale anti-sistem:

"În absolut orice domeniu ar fi soluții. Problema e că nu se vor aplica.
[Clasa politică] nu vor să trăim bine. *Ei* vor ca *ei* să trăiască bine."
(bărbat, 46 de ani, Moldova rurală)

"Noi, cetățenii, suntem prea neînsemnați ca să putem face ceva decât dacă vor cei 'aleși', cu ghilimelele de rigoare - parlamentarii, senatorii, președintele - dacă ei ne vor lăsa atunci vom putea face dar atenție vom putea face ce vor ei și noi credem că am vrut noi." (bărbat, 46 de ani, Transilvania rurală)

- Calitatea liderilor politici este criticată masiv. Între ce poate livra clasa politică și ce doresc cetățenii există un deficit consistent de pricepere și performanță:

"Avem de toate - de toate avem! Dar nu se știe să se administreze."
(femeie, 56 de ani, Moldova urbană)

"Nu suntem conduși după niște reguli clare. Eu cred că nici ei [= conducătorii țării] nu mai știu ce zic."
(femeie, 40 de ani, Moldova rurală)

"Direcția în care mergem este bună, din păcate cei ce ne conduc sunt din ce în ce mai slab pregătiți. (...) calitatea celor care ne conduc este deplorabilă."
(bărbat, 66 de ani, oraș mare)

"Cei care conduc sunt puși pe căpățuială" (bărbat, 46 de ani, Moldova rurală)

Părerea mea e că în momentul de față România stagnează și nu datorită unor probleme externe (...) România e condusă nu guvernată. 'Guvernată' înseamnă că în numele unui program și înconjurat de oamenii potriviți duci țara din punctul A în punctul B. 'Condusă' înseamnă că îți promovezi doar interesul tău, rezultatele le vedem la televizor: primari arestați cu vile prin Franța, îți angajezi doar neamurile și din cauza asta calitatea serviciilor scade." (bărbat, 56 de ani, Moldova urbană)

- Un motiv de nemulțumire îl reprezintă starea gravă a bugetului, cunoscută în special în orașele mari dar și în Moldova rurală ("ne împrumutăm pentru pensii și salarii, nu ca să construim ceva" -

afirmație făcută de un bărbat și aprobată de către toți participanții la acea discuție). Acest aspect fundamentează percepția că politicienii nu au cunoștințele necesare pentru a guverna țara și este un atuu pentru forțele de opoziție.

Statul și/versus cetățenii

- Aparatul de stat este considerat excesiv de politizat, ceea ce reduce atât eficiența sau calitatea serviciilor furnizate către cetățeni, cât și încrederea cetățenilor în status quo:

"Atâta timp cât avem CCR numit politic, directorii de școală, inspectoratele și ce-o mai fi, ce educație să faci?" (femeie, 35 de ani, Ilfov)

"Oamenii sunt propulsați pe cu totul alte criterii decât profesionalism și ajung pe poziții înalte în detrimentul celor care au capacități intelectuale și profesionale. Mult peste nivelul șefilor. O să vă dau un exemplu pe care-l știe toată lumea: avem un premier care n-a reușit nici măcar să-și ia bacalaureatul (..) Nu cred că există altfel de situații decât promovarea pe alte criterii." (femeie, 48 de ani, Transilvania urbană)

- Birocrația este percepută drept excesivă, procedurile alambicate complicând inutil viața cetățenilor:

"[Vizavi de relația cu medicul de familie] traseul din momentul când ai o problemă până se rezolvă, dacă se rezolvă, [e lung]. Lasă-mă să mă duc la medicul specialist cu cardul de sănătate să vadă că sunt cu plățile la zi. Analiza la fel: 'vino luna viitoare că nu mai sunt locuri'. Atunci de ce-mi iei banii ăștia? Lasă-mi-i mie și când am probleme îi folosesc." (bărbat, 58 de ani, oraș mare)

"Tot timpul ai nevoie de un aviz. Nicio hârtie nu e valabilă fără altă hârtie. Sunt multe lucruri care mi se par pur și simplu absurde." (bărbat, 46 de ani, Transilvania rurală)

"Am trăit patru ani în Franța. Ce am văzut? Funcționarul public este plătit de noi să te ajute să obții o aprobare. Trebuie să te primească, să te ajute să faci dosarul. Nu să zică 'Pleacă, mă!'. Nu să-ți bage bețe în roate." (bărbat, 55 de ani, Muntenia urbană)

- Erodarea calității angajaților statului poate reprezenta atât o manifestare a paseismului menționat în paginile precedente dar și o evaluare (corectă) a unui fenomen autentic, cercetări din alte domenii fiind necesare pentru clarificare:

"Au scăzut foarte mult cerințele ca să poți să intri în poliție față de acum câțiva ani. Acum nu mai ai pregătirea necesară." (femeie, 28 de ani, Muntenia urbană)

"[La grădinița copilului meu] educatoarea care era mai în vârstă știa să-i țină în frâu, știa să-i ordoneze și o ascultau și o iubeau, pe când educatoarea mai tânără nu era ascultată, [copiii] nu vroiau să facă nimic din ce le spunea, era mereu gălăgie."
(femeie, 35 de ani, Ilfov)

"Trebuie să-ți faci testamentul când te duci la spital. "
(bărbat, 47 de ani, Transilvania urbană)

- Participanții au identificat numeroase decizii ce au afectat categorii socio-profesionale sau demografice anume, decizii luate într-un mod incorect sau nepotrivit, și care în consecință au făcut mai mult rău decât bine. (Famiiliile monoparentale au ieșit în evidență în mod special drept o categorie care suferă datorită lipsei de susținere din partea statului).

"Ne-au tăiat acum niște sporuri. SDSL = Sâmbătă, Duminică, Sărbători Legale. Ce au zis oamenii ăștia [de la putere]? 'Băi, trebuie să tăiem bani. De unde? De la polițiști. Ok. Ce tăiem?' Ne-au întrebat pe noi din stradă care facem ceva și care muncim în ture și în week-end-uri? Nu. I-au întrebat pe cei din birouri care muncesc de luni până vineri, cei de la financiar și juridic. N-au văzut hoț în viața lor și les la 45 de ani la pensie. I-au întrebat 'De unde tăiem?' 'Păi, de unde nu ne afectează pe noi, din week-end-uri că noi nu muncim în week-end-uri. Și așa am ajuns să arăt de 60 de ani deși am 29.'
(bărbat, 29 de ani, Muntenia urbană)

"Sunt date legi și nu sunt respectate. Sunt date legi și nu sunt gândite înainte de a fi.. nu e gândit impactul acelor legi asupra oamenilor sau sunt aplicate inegal. De exemplu legea pensiilor, unor oameni care au muncit în condiții grele le-a scăzut pensia și politicianilor cu pensii mari le-a crescut pensia, culmea". (bărbat, 27 de ani, Muntenia rurală)

- Indiferent de domeniul în care activează, angajații statului sunt percepuți de către cetățeni drept dezinteresați de calitatea propriei munci și lipsiți de empatie:

"Mi-a trimis fiică-mea poză cu profesoara, dormea în timpul orei. La propriu. Este intolerabil." (femeie, 49 de ani, oraș mare)

- Nevoia de transparență este prezentă în rândul clasei de mijloc și a celor cu venituri peste medii, care resimt puternic sumele plătite la stat sub formă de impozite:

"Eu n-am văzut la niciun minister să se facă o broșură la sfârșitul anului: am primit atâția bani și am făcut asta cu ei (..) Și fiecare se duce și [vede], e totul transparent. Vii după patru ani și zici 'avem de suferit'. Pentru ce să sufăr dacă n-a fost transparență? Ce s-a întâmplat cu banii?" (femeie, 65 de ani, Ilfov)

- Există în consecință o nevoie majoră de reguli, ordine și disciplină care să compenseze haosul existent/perceput. O rază de speranță este reprezentată de Ilie Bolojan, ale cărui atitudine, trecut în Oradea/Bihor precum și recente acțiuni pentru reducerea personalului Senatului au avut ecouri pozitive în câteva focus-grupuri.

"Cineva cu putere de decizie trebuie să rupă pisica" (femeie, 49 de ani, oraș mare)

"Peștele de la cap se împute, da? Și sistemul este putred. De-asta sunt probleme în toate [sistemele de stat]. Cineva ar trebui să rotească ceva sus. Și să se pună la treabă."
(bărbat, 43 de ani, Moldova rurală)

- Lipsa de eficiență a statului în mai multe domenii este atât de impresionantă pentru participanți că aceștia ajung să blameze conspirații, jocuri de culise și alte entități obscure pentru neajunsurile administrative:

"Până când nu s-au făcut presiuni să se facă autostrăzi nu s-a făcut mai nimic. (..) O fi și alte interese. Poate intenționat nu s-a dezvoltat" (bărbat, 55 de ani, Muntenia urbană)

Sistemul de justiție

- Indiferent de locația participanților, subiectul justiției a fost întotdeauna adus în discuție de către bărbați (fără însă ca aceștia să monopolizeze dezbaterile despre temă odată ce ea a început):

"Consider că toate lucrurile astea pe care noi toți ni le dorim nu pot fi împlinite și executate decât sub cupola unei justiții corecte. (...) Nu se întâmplă nimic [în justiție]. E o caracatiță. Degeaba ne chinuim și o să avem oameni competenți, buni profesioniști în agricultură, în învățământ, în orice domeniu."
(bărbat, 54 de ani, Ilfov)

- Sistemul de justiție este văzut drept profund disfuncțional, nedrept și mai degrabă ajutând pe corupți, atâta timp cât aceștia au conexiuni politice:

"Nu mă simt protejată de stat și de justiție și simt că legea este aplicată preferențial, și nu există ideea asta de echitate, proporționalitate." (femeie, 38 de ani, oraș mare)

"Justiția nu funcționează cum trebuie. Legile sunt date cu anumite porțițe pe care le pot folosi în avantajul unuia sau altuia." (femeie, 42 de ani, oraș mare)

Sistemul public de sănătate

- În rândul participanților din zone precum Moldova rurală sunt relevante costurile tratamentelor și medicamentelor ("plătim degeaba [CASS]"), lipsa dotărilor fiind un subiect de nemulțumire și alte în zone:

"Am fost azi cu copilul la spital. N-au avut * un * termometru la un spital destul de mare."
(femeie, 51 de ani, Ilfov)

"Am ajuns să plătesc asistenții să nu-mi mai facă injecții cu insulină. Ei nu aveau un aparat pe secția de chirurgie să îmi ia o analiză banală de glicemie, să-mi facă un test din deget. Ei îmi administrau acea injecție de patru ori pe zi fără să-mi verifice valoarea glicemiei."
(femeie, 48 de ani, Transilvania urbană)

- Lipsa medicilor competenți este un subiect de plângere majoră și națională, participanții din mai multe focus grupuri afirmând că "oamenii buni au plecat [în străinătate]" și că posturile disponibile din afara orașelor mari nu pot fi ocupate din cauza lipsei doritorilor. În zone precum Ilfov această problemă afectează inclusiv mediul privat.
- Corupția este prezentă, fiind identificată de participanți din toată țara drept motiv de nemulțumire și frustrare:

"Am dat de medici la stat care dacă nu întindeau mâna nu doreau să facă nimic. Consider că lucrând și plătind atâtea taxe la stat, nu trebuie să mă duc [accentuat] * la stat * pe bani plătiți de mine să dau șpagă doctorului ca să mă poată diagnostica. De-aia prefer privatul pentru că acolo știu că plătesc serviciul pentru că am vrut eu și așa am ales. (..) Mai ales că acum au crescut și foarte mult salariile la stat, nu văd motivul să ceară."
(femeie, 35 de ani, Ilfov)

Sistemul public de educație

- Subiectul a stârnit extrem de mult interes pentru participanții din orașele mari. Aceștia au alocat mult timp temei, concentrându-se atât asupra educației copiilor proprii cât și impactului general al hibelor din sistemul de educație asupra economiei și societății ca atare.
- Cetățenii sunt conștienți de lipsa de consistență a proiectelor politice ce au avut de-a face cu sistemul de educație: "Fiecare ministru care a venit în ultimii ani la minister - și au fost suficient de mulți - fiecare a vrut, așa, să-și pună amprenta și a făcut o schimbare, de cele mai multe ori nu în bine." (femeie, 51 de ani, Ilfov); "în 30 de ani nu vreau să mă gândesc câți miniștri ai Educației au fost" (femeie, 49 de ani, oraș mare).
- Există inegalitate între școli/licee din punct de vedere al abnegației profesorilor, aspect ce a apărut în special în discuțiile din orașele mari și suburbiile lor. Punctual tema a fost încadrată în dihotomia cetățeni vs. clasă politică, după cum arată citatul următor:

"Sistemul românesc de educație e foarte în urmă și elita își trimite copiii la școli private ca să nu se lovească de asta." (bărbat, 35 de ani, Ilfov)

- Corupția este majoră, în special în sistemul universitar din afara orașelor mari:

"Avem facultăți de stat la noi în localitate unde examenele se trec pe sticle de băutură și pe bani. Așa nu se mai face diferența între un student care chiar își dă interesul și învață și [pe de altă parte] unul care dorește doar să treacă." (femeie, 19 ani, Muntenia urbană)

- Educația vizavi de utilizarea social media este o nevoie resimțită mai ales de publicul surprins de rezultatul primului tur al alegerilor prezidențiale:

"Obligatoriu în școală să se facă istorie. Dar istorie pe bune. Am senzația că mulți nu știu nici ce înseamnă 'legionar', nici ce înseamnă 'comunism'. Am copii adolescenți, ei fac foarte puțin și de-asta [ei] cred toate platformele astea minunate."
(femeie, 47 de ani, Ilfov)

Specificități regionale

- Spre deosebire de restul țării, participanții din Transilvania indică drept motiv de nemulțumire și utilizarea incorectă sau greșită a fondurilor europene pentru investiții neinspirate:

"De când am început să construiesc casa mea, strada s-a înălțat cu jumătate de metru. În loc să ia piatra care era acolo și s-o refolosească, [primăria] a tot preferat să pună piatră peste piatră. Curțile au ajuns cu două trepte sub nivelul străzii. Sunt persoane care au mașinile blocate în curte." (bărbat, 50 de ani, Transilvania rurală)

- În Transilvania rurală se deplânge lipsa atractivității educației formale și, în oglindă, faptul că modelele copiilor sunt influencers de pe TikTok și de pe alte rețele sociale.
- Participanții din Transilvania, în mod aparte, au indicat valori puternice anti-etatiste, având un apetit mai puternic pentru a reduce importanța statului în economie, administrație etc. Prin contrast, în restul țării accentul a căzut pe îmbunătățirea calității respectivelor servicii, accentele anti-etatiste fiind puține.
- Tema reindustrializării/redeschiderii de fabrici este prezentă în localitățile mici din Vechiul Regat, dar absentă în Transilvania.
- În Vechiul Regat, în mod repetat, a fost ridicat subiectul ajutoarelor sociale acordate cui nu trebuie sau în cantumuri excesive.

Urmatorul președinte al țării - așteptări și aspirații

- Clasa politică, în special cei aflați la guvernare, este epuizată. Apetitul pentru schimbare în genere și pentru o figură nouă în particular este major.

"[Ca direcția țării să fie bună] s-a încercat să se schimbe ceva în alegerile din 2024. S-a încercat schimbarea unei clase politice demodate, ca să spun frumos despre ei, și toată lumea a văzut ce s-a întâmplat" (bărbat, 53 de ani, Transilvania rurală)

"Sunt două tabere: apolitici și restul. Nu 'extremiști și restul'."
(bărbat, 47 de ani, Transilvania urbană)

- Precum în cercetarea de anul trecut dar în mod mai accentuat, participanții au descris practic în unanimitate un președinte radical diferit de cel actual. De exemplu, redarea sentimentului de putere/reprezentare este extrem de importantă în acest moment. În focus grup-ul din Moldova rurală, cererea unui participant ("[viitorul președinte] să nu stea aplecat" a fost apreciată în mod unanim de colegii de discuție), starea de spirit în alte regiuni și medii de rezidență fiind identică:

"Să negocieze, să nu stăm în genunchi 'da, să trăiți' " (femeie, 47 de ani, Ilfov)

"Egoist în binele României. La orice întâlnire, cu orice omolog, să se intereseze doar de binele nostru".
(bărbat, 32 de ani, Transilvania rurală)

"Nu mai știu dacă avem resursele necesare, dar să nu mai depindem atât de mult de alți jucători, de alte țări, să putem să gândim și noi cu capul nostru nu doar cu capul altora (..) va trebui să pună România pe primul loc, nu alte țări. Să se impună, nu doar să meargă [în străinătate] și atât." (femeie, 42 de ani, oraș mare)

- Participanții doresc un președinte implicat, dinamic și comunicativ. Acest set de atribute este văzut în legătură directă cu reformarea statului și, în consecință, cu integritatea morală, o doleanță exprimată în toată țara dar mai ales în orașele mari și în suburbiile lor.

"Un om deștept, un bun orator, să iasă să vorbească cu noi. Nu mai vreau cum a fost cu noi [Iohannis]ăștia zece ani." (femeie, 41 de ani, Moldova rurală)

"Trebuie să fie un tip implicat. Dacă nu dai direcția, lași cei care sunt sub tine să meargă cam cum vor ei". (Bărbat, 43 de ani, Moldova urbană)

"Să aibă curajul să numească lucrurile rele care se întâmplă în țară și care trebuie rezolvate. Să nu fie diplomat, să arate cu degetul unde sunt problemele."
(femeie, 35 de ani, Ilfov)

"Să nu mai accepte numirea tuturor descreieraților și nepricepuților în funcții de miniștri (...) Să vină oameni noi dar competenți. Nu fini, nepoți, bunici și ce-o mai avea actuala clasă politică." (femeie, 47 de ani, Ilfov)

- Valorile conservatoare precum patriotismul sau credința în Dumnezeu au fost menționate mai ales în Moldova rurală și într-o oarecare măsură în Muntenia.

"Au venit și Lidl, și toate supermarket-urile. Nu mai avem nimic. (..) Un om deștept, un bun orator, să iasă să vorbească cu noi. Nu mai vreau cum a fost cu noi [Iohannis] ăștia zece ani. Să ne apere credința și tradițiile noastre. Nu mai vreau altceva, cu gay, sub nicio formă" (femeie, 41 de ani, Moldova rurală)